

Innvigtun mjólkur og nýting greiðslumarks

INNVIKTUN AÐILDARFÉLAGA SAM ÁRIN 2023 OG 2024

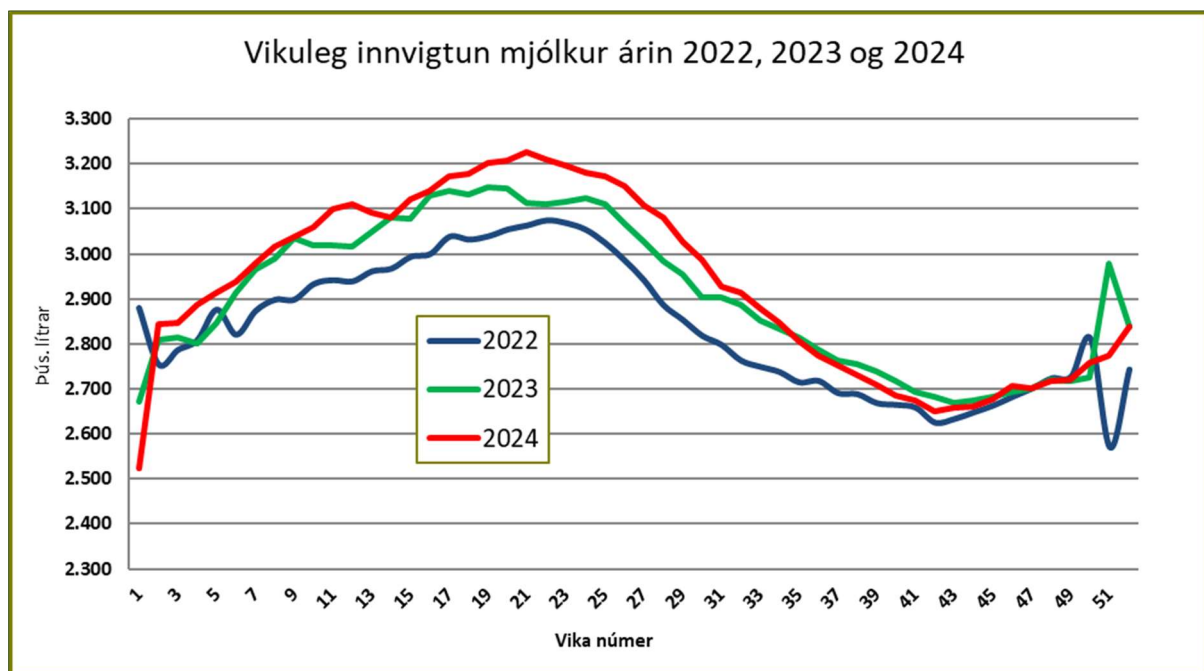
Heildarinnvigtun aðildarfélaga SAM árið 2024 var 153,6 milljónir lítra. Innvigtun jókst um 2.136.337 lítra lítra milli ára, eða 1,4%. Framleiðsla árið 2024 var hærri en nokkru sinni áður. Mánaðarleg innvigtun síðustu tveggja ára er sýnd í töflu 1.

Tafla 1. Samanburður á innvigtun eftir mánuðum árin 2023 og 2024, lítrar.

Mánuður	2023	2024	Mismunur	Mismunur %
Janúar	12.241.710	12.642.316	400.606	3,3%
Febrúar	11.888.974	12.320.578	431.604	3,6%
Mars	13.440.966	13.257.361	-183.605	-1,4%
Apríl	12.822.270	13.917.318	1.095.048	8,5%
Maí	14.343.690	14.321.212	-22.478	-0,2%
Júní	13.381.436	13.043.532	-337.904	-2,5%
Júlí	12.978.270	13.926.189	947.919	7,3%
Ágúst	12.774.470	12.656.736	-117.734	-0,9%
September	11.858.525	11.682.227	-176.298	-1,5%
Október	11.922.042	11.866.300	-55.742	-0,5%
Nóvember	11.542.215	11.562.278	20.063	0,2%
Desember	12.228.540	12.363.398	134.858	1,1%
Samtals	151.423.108	153.559.445	2.136.337	1,4%

VIKULEG INNVIGTUN AÐILDARFÉLAGA SAM ÁRIN 2022 - 2024

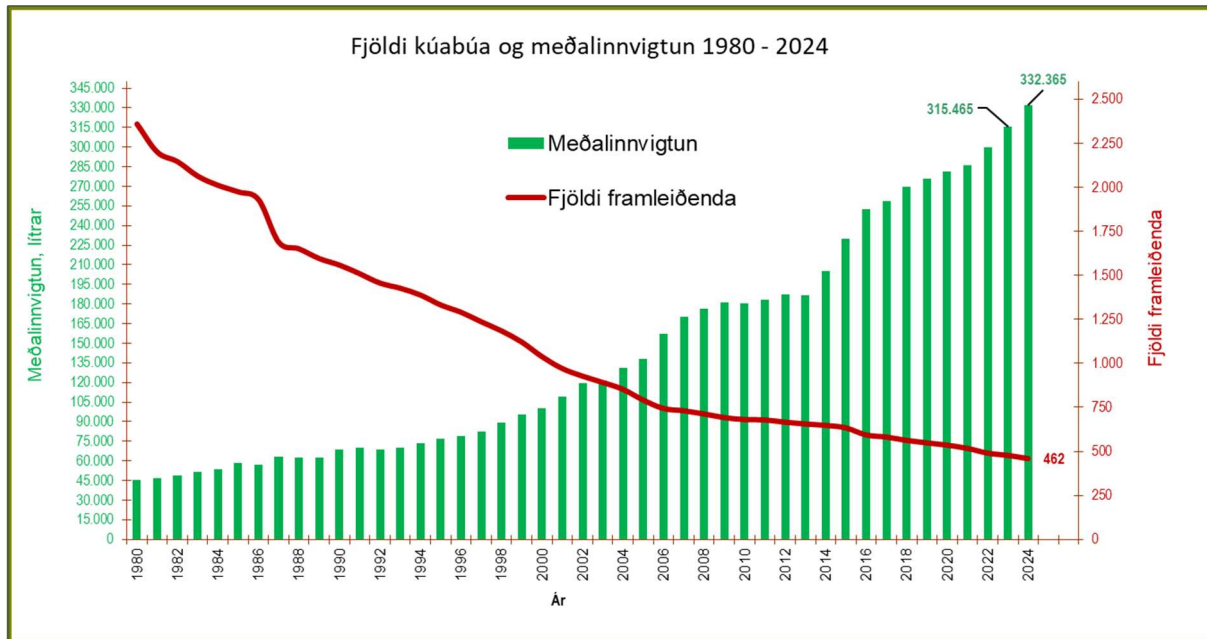
Vikuleg innvigtun mjólkursamlaganna sveiflast yfir árið. Mest var innvigtun þriðju viku maí en minnst um miðjan október. Innvigtun um miðjan október 2024 var 82% af hámarksinnvigtun í byrjun maí.

Mynd 1: Vikuleg innvigtun mjólkur

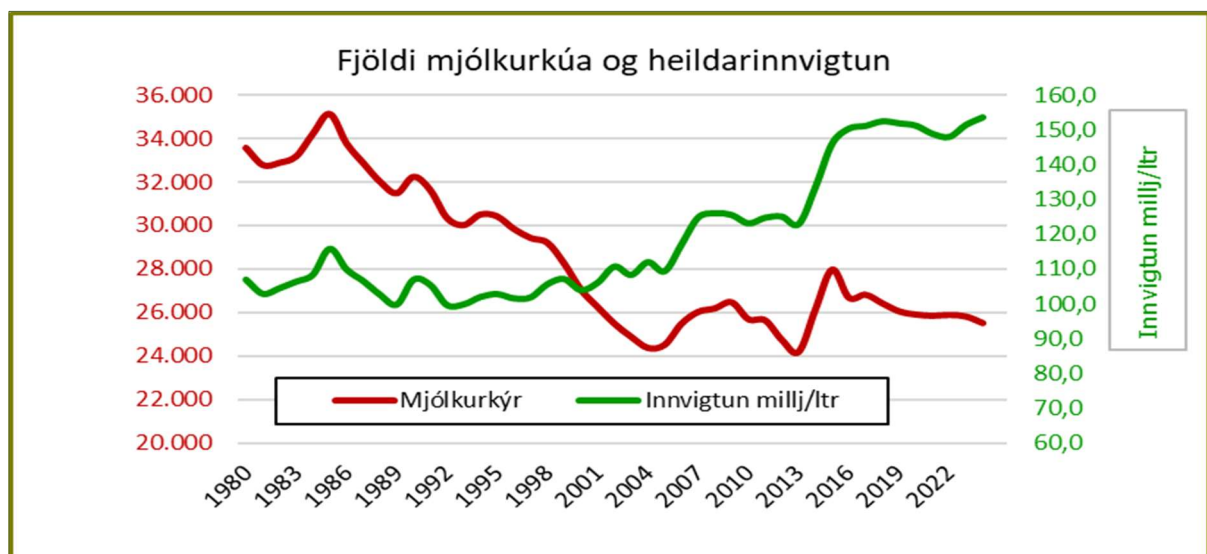
INNVIKTUN OG FJÖLDI MJÓLKURFRAMLEIÐENDA

Meðalinnvigtun á hvern framleiðenda var 332.365 lítrar árið 2024 og jókst um 15.329 lítra frá árinu 2023. Á síðustu tíu árum, frá árinu 2014, hefur meðalinnvigtun aukist um jókst meðalinnvigtun á hvern framleiðenda um 128.665 lítra eða um 69%. Á sama tíma fækkaði framleiðendum um að meðaltali 18 á ári, en árið 2024 fækkaði um 18 framleiðendur. Yfirlit um þróun á meðalinnvigtun og fjölda framleiðenda er sýnd á mynd 2.

Mynd 2: Fjöldi mjólkurframleiðenda og meðalinnvigtun árin 1980 – 2024.

Frá 1980 til 2024 hefur innvegið mjólkurmagn hjá afurðastöðvum landsins aukist um 43%, eða úr 107 í rúmlega 153,5 millj.lítra. Á sama tíma fækkaði mjólkandi kúm um 24% og losun gróðurhúsalofttegunda, að öðru jöfnu, lækkað um svipað hlutfall. Yfirlit um þróun fjölda mjólkurkúa og heildarinnvigtunar frá 1980 til 2024 er sýnt á mynd 3.

Mynd 3: Fjöldi mjólkurkúa og heildarinnvigtun árin 1980 – 2024.

NÝTING GREIÐSLUMARKS VERÐLAGSÁRIÐ 2024

Samkvæmt uppgjöri sem unnið er af SAM, byggt á upplýsingum frá Matvælaráðuneytinu 21. janúar 2025, var skráð framleiðsla mjólkur árið 2024 alls 153.678.618 lítrar, en nýtt greiðslumark verðlagsársins samkvæmt lokauppgjöri ráðuneytisins var 151.502.131 lítrar. Skráð nýting greiðslumarks var 2.131 lítrum umfram greiðslumark samkvæmt þeirri skilgreiningu Matvælaráðuneytisins.

Öllum sem taka mjólk til vinnslu er skylt að skila skýrslum um magn móttækinnar mjólkur til Matvælaráðuneytisins. Nýting greiðslumarks verðlagsárið 2024 samkvæmt upplýsingum frá Matvælaráðuneytinu er sýnd í töflu 2, ásamt magni mjólkur sem skráð var nýtt utan afurðastöðva sem eiga aðild að SAM (líklega nýtt til heimavinnslu).

Tafla 2. Innvigtun mjólkur innan og utan greiðslumarks verðlagsárið 2024.

Skýringar	Framleitt innan greiðslumarks	Framleitt umfram greiðslumark	Framleitt alls
Innvigtun hjá Auðhumla svf	133.110.351	1.958.842	135.069.193
Innvigtun hjá Mjólkursamlag KS	18.272.607	217.645	18.490.252
Greiðslumark skráð nýtt hjá öðrum:	119.173	0	119.173
Samtals	151.502.131	2.176.487	153.678.618

Heimild: Matvælaráðuneytið og aðildarfélag SAM.

ÞRÓUN INNVIGTUNAR, GREIÐSLUMARKS OG UMFRAMMJÓLKUR 2012 - 2024

Yfirlit um þróun skráðrar mjólkurframleiðslu, greiðslumarks, umframmjólkur, heimavinnslu og sértækra ráðstafana er birt í töflu 3 hér á eftir. Upplýsingar um skráða mjólkurframleiðslu hvers árs koma frá Matvælaráðuneytinu. Skráð heimavinnsla er það magn mjólkur sem heimavinnsluaðilar gefa upp að þeir hafi nýtt til vinnslu, en sértækar ráðstafnir eru aðgerðir vegna náttúruhamfara.

Tafla 3. Þróun innvigtunar, greiðslumarks og umframmjólkur 2012 - 2024

Ár	Skráð mjólkurframleiðsla	Innan greiðslumarks	Umfram greiðslumark	Skráð heimavinnsla	Sértækar ráðstafnir
2012	125.159.990	114.500.000	10.659.990	37.272	29.730
2013	122.984.859	116.000.000	6.984.859	39.636	32.700
2014	133.573.812	125.000.000	8.573.812	27.470	32.607
2015	146.054.236	140.000.642	6.053.594	36.745	16.942
2016	150.399.221	135.999.999	14.399.222	76.740	0
2017	151.204.701	144.000.001	7.204.700	87.836	0
2018	152.501.074	145.017.229	7.483.845	92.094	0
2019	151.864.653	145.000.001	6.864.652	25.985	0
2020	151.196.908	145.000.000	6.196.908	16.760	591.047
2021	148.858.856	144.999.999	3.858.857	31.108	0
2022	148.036.032	146.504.650	1.531.382	69.118	0
2023	151.512.332	149.000.001	2.512.331	89.225	0
2024	153.678.618	151.502.131	2.176.487	119.173	0